

AINEVALDKOND - KUNSTAINED

I ÜLDOSA

Kunstipädevuse kujundamine

Kunstivaldkonna õppeainete õpetamise eesmärgiks põhikoolis on kujundada õpilastes eakohane kunstipädevus, mis on kirjeldatud riikliku õppekava üldosas.

Kunstipädevus seostub kultuurilise teadlikkusega, hõlmates põhiteadmisi Eesti ja Euroopa kultuurisaavutustest ning maailma kultuurilise mitmekesisuse mõistmist. Kunstipädevus hõlmab oskust väljendada enda ideid mitmekesiste kunstiliste vahenditega ning väärtustada loomingulisi saavutusi visuaalsetes kunstides ja muusikas. Kunstipädevusse kuulub eneseväljendusoskus, isikupära teadvustamine, oskus uurida varasema kultuuripärandi varasalvi ning valmisolek leida uusi lahendusi muutuvates oludes.

Kunstivaldkonna ainete õpetamise kaudu taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) on omandanud loovtegevuse ja eneseväljenduse kogemusi, tunnetab oma loomingulisi võimeid ning väärtustab isikupäraseid ja keskkonnasäästlikke lahendusi;
- 2) kasutab loovtöodes mitmekesiseid visuaalseid ja muusikalisi väljendusvahendeid, arutleb eakohaste kultuuriliste sõnumite ja väärtushinnangute üle; oskab kujundada oma arvamust ning väljendada kunsti abil oma emotsioone;
- 3) väärtustab kultuuri ja inimese loovust, osaleb nii individuaal- kui koostööprojektides ning hindab lahenduste otsimist ja loovat mõtlemist;
- 4) märkab ja väärtustab kultuuritraditsioone ning maailmakultuuri mitmekesisust, mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas, aktsepteerib kultuurinähtusi ning oskab hinnata massi ja süvakultuuri;
- 5) väärtustab ja hoiab Eesti ja omakultuuri, tunneb vastutust kultuuritraditsioonide säilimise eest, otsib kultuurinähtuste seoseid teaduse, tehnoloogia ja majandusega nii minevikus kui ka tänapäeval.

Ainevaldkonna kirjeldus

Kunstide valdkonna aineid põhikoolis ühendab tähelepanu pööramine loovuse ja eneseväljendusoskuse arenemisele ning tervikliku maailmapildi kujunemisele. Kunstidega tegelemise kaudu saadakse teadmisi erinevate väljendusvahendite ja kultuuride kohta,

õpitakse tundma ennast ning mõtestatakse kunstide rolli ühiskonnas. Loomise, esitamise, teoste interpreteerimise ja analüüsimise kaudu õpitakse põhihariduse omandamise käigus tundma traditsioonilisi ning nüüdisaegseid kunste, nende sisu, vorme ja tähendusi, kujundatakse mõistmist ning kriitikameelt. Arendatakse mõtlemise paindlikkust ning avatust kultuurilistele ja individuaalsetele erinevustele, mis toetavad toimetulekut kiiresti muutuv ja mitmekultuurilises maailmas. Praktiline kunstidega tegelemine arendab põhikooliõpilase tundemaailma, intuiitvset ja loovat mõtlemist. Kunstidel on oluline osa igapäeva elu rikastava ning emotsionaalselt tasakaalustava harrastusena. Kunstitegevused tasakaalustavad teiste ainete valdavalt verbaalset ning analüütilist mõtlemist, lisades kujundliku, sünteesiva ja intuiitvse poole. Selle tulemus on terviklik mõtlemine, mis võimaldab loovalt läheneda probleemidele, väärtustab erinevaid lahendusi ja lahendite mitmetahulisust. Kunstidega tegelemine avaldab positiivset mõju kõikide ainete õppimisele. Õppesisu käsitlemise osas teeb valiku aineõpetaja arvestusega, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üld- ja valdkondlikud ning ainepädevused oleksid saavutatud.

Üldpädevuste kujundamine

Väärtuspädevus. Kunst rõhutab kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi identiteedi osana. Kõigis tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitlevate teemade, analüüsivate kunstiteoste ja -sündmuste kaudu aidatakse kaasa eetiliste ja esteetiliste väärtushoiakute kujunemisele. Praktiline loominguline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunsti eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist erinevatesse infokanalitesse.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, arutlused ja esitlused ning ühistes kunstiprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ja õpetavad väärtustama üksteise toetamist. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet. Kunstiteoste üle arutledes harjutatakse oma seisukohtade kaitsmist ning teiste arvamustest lugupidamist. Kunstiõpe aitab teadvustada inimese kui kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades.

Enesemääratluspädevus. Loovülesannetes saadav pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad õppida tundma oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset enesehinnangut. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemine aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti (teemad nagu vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade ainekavade

ning sõnumid jne). Sihiks on integreerida noori nüüdisühiskonda ja toetada oma identiteedi väljendamist loomingus.

Õpipädevus kujuneb eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide rakendamise kaudu, mis aitab õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii üksinda kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded eeldavad, et õpilane hangib info, analüüsib ja tõlgendab seda ning kasutab õpitud uudsetes olukordades. Õpilased saavad ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagaside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.

Keele- ja suhtluspädevus. Tähtsal kohal on kunstiteostest, -stiilidest, -ajastutest jms rääkimine, lihtsast argikeelsest kirjeldusest ainespetsiifilise keelekasutuseni. Oma tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskuse kujunemist ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Referatiivsete ja uurimistöde koostamine eeldab teabetekstide mõistmist ning juhib kasutama mitmesuguseid info esitamise viise (teksti, joonist, skeemi, tabelit, graafikut). Tutvutakse kunsti kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tundma kunstile omast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides” sõnumeid ühest keelest teise.

Matemaatikapädevuse arengut toetavad kunstitunnis ülesanded, kus tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahenduste üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi; samuti analüüsida kunstikategooriaid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrrelda ja liigitada erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutada sümboleid.

Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist toetavad üksi- ja rühmatöö, uurimuslikud ja probleemipõhised ülesanded ning õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaelu nähtustega. Kunstile on iseloomulik uuenduslike ja loovate lahenduste väärtustamine. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada ideede väljendamise ja esitlemise erinevaid võimalusi, leidlikult valides sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima, võtma vastutust tööde lõpuni viimise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.

Digipädevus. Kunstiaineid õppides kasutatakse digivahendeid teabe otsimiseks, kogumiseks, töötlemiseks ja esitamiseks. Kogutud teavet rakendatakse loovtöodes eesmärgipäraselt. Õpitakse loominguga tegelemiseks valima ainespetsiifiliselt vajalikke digivahendeid. Õppides ning digitaalset sisu luues ja säilitades kasutatakse erinevaid audiovisuaalseid ning muid multimeediumi vahendeid ja rakendusi. Ollakse teadlik autoriõiguste järgimise kohustusest

digikeskkonnas. Suurendatakse teadlikkust digivahendite rakendamisega kaasnedavatest terviseriskidest ja internetis loomingu jagamise turvalisusest.

Läbivate teemade rakendamine

Kunstiõppes on võimalik kaasata kõiki läbivaid teemasid, kuigi mõnega on seotus tugevam.

Teemad „**Väärtused ja kõlblus**” ning „**Kultuuriline identiteet**” on kunstiainetele eriomased. Õppesisus ja -tegevustes tutvutakse kohaliku ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui kaasaja kultuurinähtustesse. Samuti väärtustatakse uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loomingulist väljendamist. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel. Tähtis on noorte endi osalemine või esinemine kunstiüritustel ja näitustel.

Teemaga „**Elukestev õpe ja karjääri planeerimine**” seondub kunstis oma võimete ja huvide teadvustamine, nii ainespetsiifiliste kui ka üldisemate mõtlemis- ja tegutsemisstrateegiate, sh õpioskuste omandamine. Tutvutakse kunsti mitmekülgsete väljunditega igapäevaelus ning kunstiga seotud elukutsetega.

Läbiv teema „**Tehnoloogia ja innovatsioon**” on seotud kunstile omaste praktiliste loovtegevustega, mille vältel kasutatakse erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas toimetuleva inimese kujunemist.

Eelnevaga haakub samuti läbiva teema „**Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus**” lõimimine kunstiõppesse. Kunstis, eriti kaasaegses kunstis, julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskondlike protsesside kohta ning katsetama oma ideede arendamist ja elluviimist.

Läbiva teemaga „**Keskkond ja jätkusuutlik areng**” toetatakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes püüab leida lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele, pidades silmas nende jätkusuutlikkust.

Läbiva teema „**Teabekeskond**” käsitlemisega toetatakse õpilase kujunemist infoteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat infokeskkonda ning suudab seda kriitiliselt analüüsida ja selles toimida olenevalt oma eesmärkidest ning ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetikast.

Läbiva teema „**Tervis ja ohutus**” käsitlemisega toetatakse õpilase kasvamist vaimselt, emotsionaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline käituma turvaliselt ning kujundama tervet keskkonda.

Lõiming teiste õppeainetega

Nüüdisaegne kultuur on interdistsiplinaarne. Kunstiained on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning oma ajastu mõtteviisiga. Kunsti aineseks on inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm erinevates avaldumisvormides. Teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstivaldkonna õppeainete loomulik osa ning valdkondadeüleseks lõiminguks on palju võimalusi. Eri kultuuridega tutvutakse paljudes teiste valdkondade õppeainetes (keel ja kirjandus, võõrkeeled, ajalugu ja ühiskonnaõpetus, geograafia, käsitöö ja tehnoloogia, liikumisõpetus) ning kujundatakse seeläbi väärtushoiakuid ja teadvustatakse maailma kultuurilist mitmekesisust. Kunstiainetes keskendutakse võrreldes teiste õppeainetega kontsentreeritumalt kultuuridevahelise dialoogi mõtestamisele ja loovuse kasutamisele nüüdisühiskonna innovatsiooni allikana. Mitmes ainevaldkonnas – keeltes ja kirjanduses, matemaatikas, tehnoloogias, liikumisõpetuses – kasutatakse kunstiainetega kattuvaid mõisteid (nt kompositsioon, struktuur, mõõdud, nurgad, geomeetrilised kujundid, rütm, plaan, stiil, variatsioon, improvisatsioon, liikumine, dünaamika jms). Kunstivaldkonna õppeainetes toetatakse teistes õppeainetes omandatud teadmiste, samas süvendatakse ja visualiseeritakse neid teadmisi. Praktiliste tegevuste kaudu kujundatakse arusaama, et teadmised ja pädevused on omavahel seotud ja igapäevaelus rakendatavad. Ainevaldkondade piire ületavad õppeprojektid võimaldavad lõimida kunstiaineid teiste ainevaldkondadega ja kujundada pädevusi.

Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled. Arendatakse suulist ja kirjalikku eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust ja vaadeldakse eri ajastute ning kultuuride lugusid muusikas ja kujutatavas kunstis, teatri- ja filmikunstis.

Matemaatika. Arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid), samuti matemaatiliste sümbolite, kujundite ning mõistete tundmist.

Loodusained. Teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi.

Sotsiaalained. Vaadeldakse suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning eri kultuuride kommete ja pärimustega, kunsti ning kultuuri rolli ja muutumist ajaloo eri etappidel.

Tehnoloogia. Arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist, oskust innovaatilisi ideid kavandada ja praktikas ellu viia (loomisprotsess, tehnoloogiad ja tehnikad).

Liikumisõpetus. Arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, mootorikat, reageerimiskiirust ja koordineerimist.

Valikaine **informaatika** tegeleb tekstide, diagrammide, piltide, videote paigutamisega esitlusprogrammidesse – ka siin on kunstiga suur ühisosa.

Hindamine

Hindamise üldised põhimõtted on kirjeldatud Paikuse Põhikooli hindamisjuhendis.

II AINEKAVAD

KUNSTIÕPETUS

Õppeaine kirjeldus

Kunstiõpetuse siht on omandada visuaalne haridus ning arendada mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskusi, et toetada isiksuslikku arengut ning toimetulekut tänapäevases mitmekultuurilises muutavas maailmas.

Aine õppimise osad on:

- uurimine ja oma ideede arendamine;
- väljendusvahendite loov arendamine;
- mõtestamine ja refleksioon.

Õpilase loova ning iseseisva mõtlemisoskuse arendamine ja uute teadmiste omandamine kinnistuvad praktilise loovtegevuse kaudu. Oluline on avastada ja luua seoseid teistes õppeainetes käsitletavate ajastute ja teemadega. Nii ajaloo kui ka nüüdiskunsti mõistmisele annavad aluse õppekäigud muuseumidesse ja galeriidesse. Peamine on luua sild mineviku ja nüüdisaja nähtuste vahel. Kõigi teemade käsitlemisel tuuakse võimalikult palju näiteid kunstist ja visuaalsest kultuurist Eestist ja maailmapärandist.

Kunst kui õppeaine on oma olemuselt mittelineaarne, õppesisu punkte käsitletakse õppes omavahel tihedalt põimunult. Nende võimalike kombinatsioonide lõputu arv eeldab õpetaja loovust ja teadlikkust valikute tegemisel.

Kunstiõppes on kesksel kohal õpilase aktiivne tegutsemine – uurimuslik tutvumine nähtuste ja seostega ning uute teadmiste saamine või rakendamine praktilises loomingulises töös. Nii kujutamise kui kujundamise ülesannetes puututakse alati kokku teose ülesehituse ja vormiküsimustega, teose loomine toob sisse tehnikate ja tehnoloogia küsimused. Ülesannete ainestik või kontekst tuleb igapäevaelust või kunstiajaloost. See pakub võimalust nii infootsinguks kui ka teoste võrdlemiseks. Praktilise töö eel, ajal ja/või järel arutletakse teose sisu, vormi, sõnumite ja tõlgenduste üle.

II kooliastme õppesisu ja õpitulemus kunstiainetes**4.klass**

TEEMAVALDKONNAD	ÕPITULEMUSED
<p>Uurimine, avastamine, ideede arendamine</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uurimuslik ja loov koostöö. Teoste esitlemine, valikute põhjendamine. • Kujutamine, väljendamine, kujundamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine. • Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted. • Värv kui väljendusvahend • Liikumise kujutamine. Tehnikate loov kasutamine, segatehnikad. • Realistlikkus ja abstraktsus kunstis. 	<p>Tunnetab oma huvisid ja võimeid. Visandab ja kavandab. On valmis kasutama uusi tehnikaid.</p>
<p>Pildiline ja ruumiline väljendus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunstiteoses sisulise ja vormilise eristamine. • Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit. • Ümbrus: erinevad majad linnas ja maal; loodus versus arhitektuur (uuslinn ja puud vms) • Asjad: Esemete suurusuhted • Inimesed: Lihtsad proportsioonireeglid, peamised näoproportsioonid, nägu ja meeleolu. • Geomeetria: kubistlikus stiilis pilt 	<p>Visandab ja kavandab. Analüüsib ja uurib erinevaid teoseid.</p>
<p>Disain ja keskkond</p> <ul style="list-style-type: none"> • Probleemipõhine lähteülesanne. • Trükiste, filmide, arvutimängude, koomiksitate ja reklaamide pildikeele ning graafilise disaini kujundusvõtete uurimine ja kriitiline võrdlemine. • Keskkonnasõbralik ja loov disain inimese teenistuses • Märk: märk kui stilisatsioon, piltkiri • Kiri: trükitähtede kujundamine 	<p>Uurib disainilahendusi ja leiutab ise. Käitub virtuaalmaailmas eetilisel.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Foto, digitaalgraafika, video ja animatsiooni kasutamine lähiümbruse uurimisel. 	
<p>Meedia ja kommunikatsioon</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunstiteoste, arvutimängude, filmide, reklaamide jne vaatlemine, nende üle arutlemine, kirjeldamine, eelistuste põhjendamine. • Liikumsiillusiooni teke. Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. • Ruumilisuus pildil, fotol, filmis. Inimene ja tema tegevused. Ilmastikunähtuste jäädvustamine 	<p>Mõistab erinevate teoste sõnumeid ja eesmärki, uurib ja analüüsib neid.</p> <p>On valmis katsetama uusi tehnikaid, sh digitaalseid.</p>
<p>Kunstikultuur</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunstiteose analüüs. Kunstiürituste, kaasaegse kunsti näituste külastamine ja nähtu mõtestamine. Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti tuntumad teosed Eestis ja mujal maailmas, kultuuride iseärasused. • Kunstiterminid. Muuseumide ja galeriide funktsioonid • Eesti ja maailm: teosed, kus värvil on suurem roll (postimpressionistid, fovistid...) • Rahvakunst: vöökiri, lilltikand 	<p>Võrdleb kaasaja ja mineviku kultuurinähtusi.</p> <p>Kasutab visuaalkultuuri tundmaõppimiseks teatmeteoseid ja IKT vahendeid.</p>
<p>Materjalid, tehnikad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Visandamine ja kavandamine. • Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. • Ruumilise kompositsiooni, mudeli või maketi valmistamine. • Digitaalsete tehnikate katsetamine • Maal: kattevärvid, akvarell, pastell • Skulptuur: pehmed materjalid nt savi • Graafika: Faktuurpilt, materjalitrükk. <p>Heledusastmed värvipliatsiga</p>	<p>Tunnetab oma huvisid ja võimeid.</p> <p>Visandab ja kavandab. On valmis kasutama uusi tehnikaid, sh digitaalseid.</p>

5. klass

TEEMAVALDKONNAD	ÕPITULEMUSED
<p>Uurimine, avastamine, ideede arendamine</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uurimuslik ja loov koostöö. Teoste esitlemine, valikute põhjendamine. • Kujutamine, väljendamine, kujundamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine. • Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted. • Värv kui väljendusvahend • Liikumise kujutamine. Tehnikate loov kasutamine, segatehnikad. • Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid. 	<p>Tunnetab oma huvisid ja võimeid.</p> <p>Visandab ja kavandab. On valmis kasutama uusi tehnikaid.</p>
<p>Pildiline ja ruumiline väljendus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunstiteoses sisulise ja vormilise eristamine. • Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit. • Ümbrus: taevas • Asjad: Ühe eseme erinevate osade suhe. • Inimesed: inimese liikumisasendid. Keha mahulisus. • Geomeetria: esemete jaotamine geomeetrilisteks kehadeks. 	<p>Visandab ja kavandab. Analüüsib ja uurib erinevaid teoseid.</p>
<p>Disain ja keskkond</p> <ul style="list-style-type: none"> • Probleemipõhine lähteülesanne. • Trükiste, filmide, arvutimängude, koomiksiste ja reklaamide pildikeele ning graafilise disaini kujundusvõtete uurimine ja kriitiline võrdlemine. • Keskkonnasõbralik ja loov disain inimese teenistuses • Märk: liiklusmärkide analoogial põhinev uute märkide kujundamine • Kiri: šrift 	<p>Uurib disainilahendusi ja leiutab ise.</p> <p>Käitub virtuaalmaailmas eetilisel.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Foto, digitaalgraafika, video ja animatsiooni kasutamine lähiümbruse uurimisel. 	
<p>Meedia ja kommunikatsioon</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunstiteoste, arvutimängude, filmide, reklaamide jne vaatlemine, nende üle arutlemine, kirjeldamine, eelistuste põhjendamine. • Liikumsiillusiooni teke. Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. • Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis. Linnaruumi detailide, märkide ja kirjade kogumine (pildistamine) ja analüüsimine. Tootereklaam. 	<p>Mõistab erinevate teoste sõnumeid ja eesmärki, uurib ja analüüsib neid.</p> <p>On valmis katsetama uusi tehnikaid, sh digitaalseid.</p>
<p>Kunstikultuur</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunstiteose analüüs. Kunstiürituste, kaasaegse kunsti näituste külastamine ja nähtu mõtestamine. Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti tuntumad teosed eestis ja mujal maailmas, kultuuride iseärasused. • Kunstiterminid. Muuseumide ja galeriide funktsioonid • Eesti ja maailm: konstrueeriv kunst (kubism, juugend...) • Rahvakunst: sõled, kapad, kirstud. 	<p>Võrdleb kaasaja ja mineviku kultuurinähtusi.</p> <p>Kasutab visuaalkultuuri tundmaõppimiseks teatmeteoseid ja IKT vahendeid.</p>
<p>Materjalid, tehnikad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Visandamine ja kavandamine. • Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. • Ruumilise kompositsiooni, mudeli või maketi valmistamine. • Digitaalsete tehnikate katsetamine • Maal: kattevärvid, akvarell, pastell • Skulptuur: papier-mache • Graafika: papitrükk, graafikatööde vormistamine, heledusastmed graafidijoonistuses. 	<p>Tunnetab oma huvisid ja võimeid.</p> <p>Visandab ja kavandab. On valmis kasutama uusi tehnikaid.</p>

6. klass

TEEMAVALDKONNAD	ÕPITULEMUSED
<p>Uurimine, avastamine, ideede arendamine</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uurimuslik ja loov koostöö. Teoste esitlemine, valikute põhjendamine. • Kujutamine, väljendamine, kujundamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine. • Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted. • Värv kui väljendusvahend. • Liikumise kujutamine. Tehnikate loov kasutamine, segatehnikad. • Sõnumite ja emotsioonide edastamine, oma tööde võrdlus kunstiajaloo näidetega 	<p>Tunnetab oma huvisid ja võimeid.</p> <p>Visandab ja kavandab. On valmis kasutama uusi tehnikaid.</p>
<p>Pildiline ja ruumiline väljendus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunstiteoses sisulise ja vormilise eristamine. • Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit. • Ümbrus: taevas • Asjad: Ühe eseme erinevate osade suhe. • Inimesed: inimese liikumisasendid. Keha mahulisus. • Geomeetria: kera, silindri, tahuka kujutamine. 	<p>Visandab ja kavandab. Analüüsib ja uurib erinevaid teoseid.</p>
<p>Disain ja keskkond</p> <ul style="list-style-type: none"> • Probleemipõhine lähteülesanne. • Trükiste, filmide, arvutimängude, koomiksiste ja reklaamide pildikeele ning graafilise disaini kujundusvõtete uurimine ja kriitiline võrdlemine. • Keskkonnasõbralik ja loov disain inimese teenistuses • Märk: märk kui sümbol • Kiri: logo • Foto, digitaalgraafika, video ja animatsiooni kasutamine lähiümbruse uurimisel. 	<p>Uurib disainilahendusi ja leiutab ise.</p> <p>Käitub virtuaalmaailmas eetilisel.</p>

<p>Meedia ja kommunikatsioon</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunstiteoste, arvutimängude, filmide, reklaamide jne vaatlemine, nende üle arutlemine, kirjeldamine, eelistuste põhjendamine. • Liikumsiillusiooni teke. Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. • Valgus, vari ja värv objekti vormi edasiandmisel. 	<p>Mõistab erinevate teoste sõnumeid ja eesmärki, uurib ja analüüsib neid.</p> <p>On valmis katsetama uusi tehnikaid, sh digitaalseid.</p>
<p>Kunstikultuur</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunstiteose analüüs. Kunstiürituste, kaasaegse kunsti näituste külastamine ja nähtu mõtestamine. Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti tuntumad teosed eestis ja mujal maailmas, kultuuride iseärasused. • Kunstiterminid. Muuseumide ja galeriide funktsioonid • Kunst käsikäes ajalootunniga (kauged kultuurid, antiik...) • Rahvakunst: taluarhitektuur 	<p>Võrdleb kaasaja ja mineviku kultuurinähtusi.</p> <p>Kasutab visuaalkultuuri tundmaõppimiseks teatmeteoseid ja IKT vahendeid.</p>
<p>Materjalid, tehnikad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Visandamine ja kavandamine. • Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. • Ruumilise kompositsiooni, mudeli või maketi valmistamine. • Digitaalsete tehnikate katsetamine • Maal: segatehnikad • Skulptuur: materjalide kombineerimine • Graafika: linoollõige, graafikatööde vormistamine, heledusnüansid grafiidijoonistuses (valgus, vari). 	<p>Tunnetab oma huvisid ja võimeid.</p> <p>Visandab ja kavandab. On valmis kasutama uusi tehnikaid.</p>

II kooliastme lõpuks õpilane:

- 1) tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve;
- 2) väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi;
- 3) loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab;
- 4) kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi;
- 5) rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, video, digitaalgraafika, animatsioon jne);
- 6) analüüsib nüüdiskunsti teoseid, märkab erinevaid vorme ja sõnumeid, leiab seoseid tänapäeva eluga ning on avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes;
- 7) mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet; peab silmas eesmärgipärasust, uuenduslikkust, esteetilisust ja ökoloogilisust;
- 8) mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust;
- 9) leiab infot kunstiraamatutest ja eri teabeallikatest, uurib ja võrdleb eri ajastute kunstiteoseid;
- 10) märkab sõnumeid, analüüsides meediat ja reklaami;
- 11) arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle ruumilises ja virtuaalses keskkonnas. Tegutseb eetilisel ja ohutult nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnas.

III kooliastme õppesisu ja õpitulemus kunstiopetuses**7. klass**

TEEMAVALDKONNAD	ÕPITULEMUSED
<p>Uurimine, avastamine, ideede arendamine</p> <p>Kujutamise viisid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stiliseerimine, abstraherimine, deformeerimine jne. • Mäng vormi, reeglite ja tähendustega. Teksti ja pildi koosmõju. • Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika). • Tehnoloogia ja kunst. Keskkond ja kunst. Kommunikatsioon kunstis. • Kunstiteose vorm ja kompositsioon, materjalid, tehnika, ümbrus(kontekst), sõnum. Kunstiliigid. 	<p>Tunnetab oma huvisid ja võimeid.</p> <p>Visandab ja kavandab. On valmis kasutama uusi tehnikaid.</p>

<p>Pildiline ja ruumiline väljendus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teatud kujutamisevõtete ja tehnikate teadlik valik (isiklik stiil). • Kunstiteosed, -stiilid ja lood inspiratsiooniallikana. • Kadreerimine, pildiplaanid, detailid. • Ümbrus: tänav, taluõu, maja välisdetailid. Maja siseruum. • Asjad . Ruumi kolm mõõdet. Iseseisev natüürmordi koostamine, vaatluspunkti valik. • Inimene: näo detailid. • Geomeetria: Kompositsiooni rajamine geomeetrilistele kujunditele. 	<p>Visandab ja kavandab. Analüüsib ja uurib erinevaid teoseid.</p>
<p>Disain ja keskkond</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sihtrühmapõhine lähteülesanne. • Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus • Praktiline disainiprotsess probleemi püstitusest lahendi leidmiseni • Märk: geomeetriliste kehade, märkide, kujundite ja värvide mitmetähenduslikkus. Plakat. • Kiri: omaloodud šrifti kujundamine 	<p>Uurib disainilahendusi ja leiutab ise. Käitub virtuaalmaailmas eetilisel.</p>
<p>Meedia ja kommunikatsioon</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pildikeel. Erinevate meediumite väljendusvahendite rakendamine ainesiseselt ja lõimimisel teiste ainetega. • Infootsing erinevatest teabeallikatest • Digitaalne pilditöötlus. Originaal, koopia, reproduktsioon. Foto ajaloolose dokumendina. Autorikaitse. • Teose muutmine mõjusamaks peegelduse, perspektiivi, illusiooni või muu võttega. 	<p>Mõistab erinevate teoste sõnumeid ja eesmärki, uurib ja analüüsib neid. On valmis katsetama uusi tehnikaid, sh digitaalseid.</p>

<p>Kunstikultuur</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kaasaegse kunsti suunad ja teemad. Kunstiga seotud elukutsed. • Muuseumide, näituste ja kunstisündmuste külastamine ja arutelud, kunstiterminoloogia kasutamine. Kunstiliigid. • Erinevate kultuuride tuntumate teoste näiteid. • Kunstiteoste säilitamine. • Kunst kui ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengu peegeldaja. • Rahvakunst: etnograafia ja tänapäev, rahvuslik ja rahvalik. 	<p>Võrdleb kaasaja ja mineviku kultuurinähtusi.</p> <p>Kasutab visuaalkultuuri tundmaõppimiseks teatmeteoseid ja IKT vahendeid</p>
<p>Materjalid ja tehnikad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd. Tulemuse esitlemine. Ideest ja eesmärgist lähtuvalt materjalide, tehnikate ja väljendusvahendite valimine. • Maal: akrüül, maalimine erinevatele materjalidele. Graffiti. • Skulptuur: paberskulptuur ilma liimita • Graafika: segatehnika 	<p>Tunnetab oma huvisid ja võimeid.</p> <p>Visandab ja kavandab. On valmis kasutama uusi tehnikaid.</p>

8. klass

TEEMAVALDKONNAD	ÕPITULEMUSED
<p>Uurimine, avastamine, ideede arendamine</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kujutamise viisid: stiliseerimine, abstraherimine, deformeerimine jne. • Mäng vormi, reeglite ja tähendustega. Teksti ja pildi koosmõju. • Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika). • Tehnoloogia ja kunst. Keskkond ja kunst. Kommunikatsioon kunstis. 	<p>Tunnetab oma huvisid ja võimeid.</p> <p>Visandab ja kavandab. On valmis kasutama uusi tehnikaid.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Kunstiteose vorm ja kompositsioon, materjalid, tehnika, ümbrus(kontekst), sõnum. Kunstiajastud ja –stiilid. 	
<p>Pildiline ja ruumiline väljendus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teatud kujutamismõtete ja tehnikate teadlik valik (isiklik stiil). • Kunstiteosed, -stiilid ja lood inspiratsiooniallikana. • Kadreerimine, pildiplaanid, detailid. • Ümbrus: loodus detailides, realistlik maastikumaal. • Inimene: meeleolu väljendus poosiga, kiirskitseerimine • Geomeetria: Arhitektoonika. 	<p>Visandab ja kavandab. Analüüsib ja uurib erinevaid teoseid.</p>
<p>Disain ja keskkond</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sihtrühmapõhine lähteülesanne. • Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus • Praktiline disainiprotsess probleemi püstitusest lahendi leidmiseni • Märk: initsiaal • Kiri: kalligraafia 	<p>Uurib disainilahendusi ja leiutab ise. Käitub virtuaalmaailmas eetiliselt.</p>
<p>Meedia ja kommunikatsioon</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pildikeel. Erinevate meediumite väljendusvahendite rakendamine ainesiseselt ja lõimimisel teiste ainetega. • Infootsing erinevatest teabeallikatest • Digitaalne pilditöötlus. Originaal, koopia, reproduktsioon. • Ruumilisus ja ruumilisuse illusioon. 	<p>Mõistab erinevate teoste sõnumeid ja eesmärki, uurib ja analüüsib neid. On valmis katsetama uusi tehnikaid, sh digitaalseid.</p>
<p>Kunstikultuur</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kaasaegse kunsti suunad ja teemad. Kunstiga seotud elukutsed. 	<p>Võrdleb kaasaja ja mineviku kultuurinähtusi. Kasutab visuaalkultuuri tundmaõppimiseks teatmeteoseid ja IKT vahendeid</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Muuseumide, näituste ja kunstisündmuste külastamine ja arutelud, kunstiterminoloogia kasutamine. Kunstiliigid. • Erinevate kultuuride tuntumate teoste näiteid. • Kunstiteoste säilitamine. • Kunst kui ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengu peegeldaja. • Rahvakunst: etnograafia ja tänapäev, rahvuslik ja rahvalik. 	
<p>Materjalid ja tehnikad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd. Tulemuse esitlemine. Ideest ja eesmärgist lähtuvalt materjalide, tehnikate ja väljendusvahendite valimine. • Maal: akrüül, maalimine erinevatele materjalidele. Popkunst. • Skulptuur: popkunst • Graafika: segatehnika. Erinevate graafikaliikide katsetused. 	<p>Tunnetab oma huvisid ja võimeid.</p> <p>Visandab ja kavandab. On valmis kasutama uusi tehnikaid.</p>

III kooliastme lõpuks õpilane:

- 1) tunnetab ja arendab teadlikult oma kunstialaseid võimeid;
- 2) loovülesannetes leiab erinevaid lahendusvariante ja isikupäraseid teostusvõimalusi, esitleb tulemusi ning põhjendab valikuid;
- 3) kasutab ideest lähtudes sihipäraselt mitmekesiseid visuaalseid väljendusvahendeid. Kasutab kunsti õppides ning loovas praktikas tehnoloogiavahendeid;
- 4) tunneb Eesti ja maailma kultuuripärandi olulisi kunstiteoseid. Võrdleb eri ajastute kunsti näiteid, kirjeldades ning mõtestades sõnumite, väljendusvahendite ja hinnangute muutumist kultuuriajaloo vältel;
- 5) analüüsib looduslikke ja tehiskeskkondade objekte ning nendevahelisi seoseid ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilise vaatepunktist;
- 6) Mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ja parem lahendus;

- 7) kasutab visuaalse kommunikatsiooni vahendeid, arutleb pildikeele kultuuriliste märkide üle;
- 8) teadvustab kunsti rolli ühiskonnas. Seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 9) mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja kõnetab vaatajat laias teemade ringis.

MUUSIKAÕPETUS

Õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetus toetab õpilaste individuaalse eripära kujunemist muusikalise eneseväljenduse abil. Muusikaõpetuse kaudu kujundatakse harmoonilisi isiksusi, tasakaalustatakse ja toetatakse õpilaste emotsionaalset arengut, sh teiste õppeainete omandamisel.

Muusikaõpetuse kaudu avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamise kaudu kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid.

Muusika ainekava koostades on lähtutud järgmistest põhimõtetest:

1. teadvustada ja tähtsustada ühislaulmise kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist rolli;
2. rõhutada musitseerimise osatähtsust;
3. julgustada ja toetada loomingulist eneseväljendust;
4. teadvustada ja süvendada õpilase isiklikku suhet muusikaga;
5. rõhutada muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetiliste väärtushinnangute kujunemisel, tunde- ja mõttemaailma arendamisel ning rikastamisel;
6. lähtuda õppes õppija vajadustest ning tähtsustada integreeritud tegevusi.

Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas välja kujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodi ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele.

Muusikaõpetuse koostisosad on musitseerimine (laulmine, pillimäng), muusikaline liikumine, omalooming, muusika kuulamine ja muusikalugu, muusikaline kirjaoskus, õppekäigud.

Muusika kaudu kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

7. laulmine,
8. pillimäng,
9. muusikaline liikumine,
10. omalooming,
11. muusika kuulamine.

Õppeaine koostisosad ja osaoskused on üksteisega mitmetähenduslikus ja tihedas seoses ning neid kujundatakse muusikaliste tegevuste kaudu.

Musitseerimise all mõistetakse igasugust muusikalist eneseväljendust, nagu laulmist, pillimängu, liikumist ja omaloomingut. Musitseerides arendatakse isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ning koos musitseerimiseks ja loominguliseks eneseväljenduseks.

Rühmas või üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, sallivust, paindlikkust, emotsionaalset kompetentsust ning juhitakse õpilaste enesehinnangut ja õpimotivatsiooni. Ühislaulmise ning koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ja kujundatakse isamaa-armastust.

Omalooming on seotud lihtsate kaasmängude, saadete, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, muusikalise liikumise ja tekstide loomisega.

Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust.

Muusikaloos tutvustatakse erinevaid karaktereid, väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete.

Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse ainekavas sisalduvat noodikirja lugemise oskust koos musitseerimisega.

Õppekäigud (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse kujundavad õpilaste silmaringi ja muusikalist maitset, teadmisi kohalikust, oma riigi ja Euroopa kultuuripärandist ning nende rollist maailmas ja peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist).

Muusikaõpetuse lahutamatuks osaks on kontserdielu korraldamine koolis, et õpilastel tekiks muusika kuulamise harjumus ning nad saaksid ürituste korraldamise kogemuse.

II kooliastme õppesisu ja õpitulemus muusikaõpetuses

TEEMAVALDKONNAD	ÕPITULEMUSED
<p>Laulmine <i>a cappella</i> ja saatega ühe- ja kahehäälselt, kooris kahe- ja kolmehäälselt.</p>	<p>Õpilane: laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, on teadlik häälehoiu vajadusest; seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2; rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes; laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; laulab peast kooliastme ühislauale.</p>

<p>Pillimäng</p> <p>Pillimänguoskuse süvendamine erinevates pillikoosseisudes ning arendamine edasi kuuekeelsel väikekandlil või plokkflöödil.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinatodes;</p> <p>rakendab musitseerides kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid, seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;</p> <p>kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.</p>
<p>Muusikaline liikumine</p> <p>Põhirõhk on eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise abil.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;</p> <p>tantsib eesti laulu- ja ringmänge;</p> <p>väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.</p>
<p>Omalooming</p> <p>Muusikalise mõtlemise ja loovuse arendamine muusikalise omaloomingu kaudu.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;</p> <p>loob tekste (regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne);</p> <p>kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.</p>
<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <p>Muusika kuulamisega muusikalise analüüsivõime ja võrdlusoskuse arendamine. Osata kasutada muusika oskussõnu arvamuse avaldamisel ja põhjendamisel. Kuulatakse paikkondlike heliloojate ning interpretide loomingut.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;</p> <p>kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor);</p> <p>koore ja dirigente kodukohas, tuntumaid Eesti koore, teab Eesti laulupidude traditsiooni;</p>

	<p>kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit;</p> <p>tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse, oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi;</p> <p>on tutvunud valikuliselt Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatraditsioonidega ja suhtub nendesse lugupidavalt;</p> <p>iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusikalist oskussõnavara;</p> <p>teadvustab autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.</p>
<p>Muusikaline kirjaoskus</p> <p>Muusikalise kirjaoskuse omandamine muusikaliste osaoskuste kaudu ning selle rakendamine mitmesugustes muusikalistes tegevustes.</p> <p>Õpilaste muusikalise eneseväljenduse oskuse arendamine nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, pillikoosseisud jms).</p>	<p>Muusikaline kirjaoskus</p> <p>Õpilane:</p> <p>mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;</p> <p>mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;</p> <p>kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega);</p> <p>mõistab viulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid musitseerides;</p> <p>mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning kasutab neid musitseerides;</p>

	<p>mõistab oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:</p> <p>eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud;</p> <p>vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpreet, improvisatsioon; tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid);</p> <p>tempo, <i>andante</i>, <i>moderato</i>, <i>allegro</i>, <i>largo</i>, <i>ritenuto</i>, <i>accelerando</i>, dünaamika, <i>piano</i>, <i>forte</i>, <i>mezzopiano</i>, <i>mezzoforte</i>, <i>pianissimo</i>, <i>fortissimo</i>, <i>crescendo</i>, <i>diminuendo</i>.</p>
<p>Õppekäigud</p> <p>Muusika kuulamise kogemuse ning kontserdikultuuri kujundamiseks ja silmaringi avardamiseks külastatakse kontserte ning muusikaetendusi ja käiakse õppekäikudel.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>arutleb ja avaldab arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.</p>

II kooliastme lõpuks õpilane:

- 1) osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises;
- 2) laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja musitseerib tunnis erinevates vokaal- ja pillikoosseisudes;
- 4) oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslasi;
- 5) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule;
- 6) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid);

- 7) kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;
- 8) julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnalises kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;
- 9) kasutab muusika oskussõnu kuulatavate muusikapalade kirjeldamisel ning suunavate küsimuste abil oma arvamuse põhjendamisel; mõistab autorsuse tähendust;
- 10) eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat;
- 11) leiab iseloomulikke jooni Eesti ja teiste maade rahvamuusikas;
- 12) tunneb huvi oma kooli ja paikkonna muusikaelu ning -sündmuste vastu ja osaleb selles, mõistab laulupeo traditsiooni tähendust.

III kooliastme õppesisu ja õpitulemus muusikaõpetuses

TEEMAVALDKONNAD	ÕPITULEMUSED
<p>Laulmine</p> <p><i>a cappella</i> ja saatega ühe- ja kahehäälselt, kooris kahe- ja kolmehäälselt.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili, järgib häälehoidu häälemurdeperioodil;</p> <p>mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid laulu õppimisel;</p> <p>kasutab muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes;</p> <p>osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;</p> <p>laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;</p> <p>laulab peast kooliastme ühislause.</p>
<p>Pillimäng</p> <p>Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes,</p>	<p>Õpilane:</p> <p>kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või kuuekeelset väikekannelt kaasmängudes ja/või ostinatodes;</p>

<p>omandatakse akustilise kitarriga akordmänguvõtteid.</p>	<p>rakendab musitseerides kitarriga lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus; kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.</p>
<p>Muusikaline liikumine Põhirõhk on eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise abil.</p>	<p>Õpilane: tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid; väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.</p>
<p>Omalooming Laulmine ja pillimäng pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksi kui ka rühmatöona.</p>	<p>Õpilane: loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel; loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; loob tekste (regivärsse, laulusõnu jne); väljendab muusika karakterit ja meeoleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.</p>
<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu Muusikat kuulates on tähtis kujundada kuuldu põhjal oma arvamus ning seda argumenteeritult põhjendada nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale.</p>	<p>Õpilane: kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust; eristab pop-, rokk-, džäss-, filmi- ja lavamuusikat; eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise; teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi (sh paikkondlikke); tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi; on tutvunud Eesti ning valikuliselt Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika või Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt;</p>

	<p>arutleb muusika üle muusika sõnavara kasutades, võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda seisukohti nii suuliselt kui ka kirjalikult;</p> <p>tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).</p>
<p>Muusikaline kirjaoskus</p> <p>Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse erinevates muusikalistes tegevustes.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;</p> <p>mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandiktaktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;</p> <p>kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);</p> <p>mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides;</p> <p>teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt;</p> <p>mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas.</p> <p>elektrofonid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused;</p> <p>oper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel; rondo, variatsioon;</p> <p>pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika.</p>

<p>Õppekäigud</p> <p>Kuulamiskogemuse arendamiseks, kontserdi külastamise kultuuri kujundamiseks ning silmaringi avardamiseks külastatakse kontserte ja muusikaetendusi ning käiakse mitmesugustel õppekäikudel, kohtutakse paikkonna, aga ka Eesti tuntud heliloojate ja interpretidega.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;</p> <p>kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusika oskussõnavara.</p>
--	--

III kooliastme lõpuks õpilane:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme;
- 2) laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt hääle omapäraselt;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja musitseerib tunnis erinevates vokaal- ja pillikoosseisudes;
- 4) mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust;
- 5) oskab kuulata ennast ja kaaslast ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerides;
- 6) suhtub kohusetundlikult endale võetud ülesannetesse;
- 7) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule;
- 8) kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 9) rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;
- 10) väljendab kuuldud muusika kohta arvamust ning kasutab seisukohta põhjendades ja muusikapalu nii suuliselt kui ka kirjalikult analüüsides muusikalist oskussõnavara;
- 11) leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused;
- 12) väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes;
- 13) teab autoriõigusi ning nendega kaasnevat õigusi ja kohustusi, huvitub muusikaalasest tegevusest ning väärtustab seda ja osaleb kohalikus kultuurielus;
- 14) omab ülevaadet muusikaga seotud elukutsest, ametitest ja võimalustest muusikat õppida;
- 15) kasutab muusikalistes tegevustes infotehnoloogia vahendeid.